

Югозападен университет „Неофит Рилски” Благоевград

РЕЦЕНЗИЯ¹

на представените трудове за участие в
конкурс за академичната длъжност ПРОФЕСОР,
обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски” в ДВ., бр.
37/26.04.2024 г.

Рецензент: проф. д-р Иван Петров Палигоров - ЛТУ – София.

Кандидат: доц. д-р Райна Бойкова Димитрова – Декан на „Стопанския факултет“ на ЮЗУ „Неофит Рилски“- Благоевград.

Рецензията е изготвена на основание на решение на заседанието от 28.06.2024 г. на научното жури, формирано със заповед № 1185/25.06.2024 г. на Ректора на ЮЗУ - Благоевград.

I. *Кратки биографични данни за кандидата*

Кандидатът по конкурса доц. д-р Райна Бойкова Димитрова завършва висше образование през 1986 г. във ВИИ „Карл Маркс“ (днес УНСС), като Магистър по „Управление и икономика на аграрно-промишленото производство“. От 1988 г. до 2015 г. е последователно старши и главен асистент в ЮЗУ Благоевград, в катедра „Бизнес мениджмънт и маркетинг“. През 2007 г. защитава дисертация за ОНС Доктор и от 2015 г. е доцент в ЮЗУ, в същата катедра. От 2023 г. е Декан на Стопанския факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ Благоевград.

Кандидатът удовлетворява изискванията за заемане на академичната длъжност „професор“ – притежава ОНС Доктор, повече от 2 години е „доцент“ в ЮЗУ Благоевград, в катедра „Бизнес мениджмънт и маркетинг“.

¹ Забележка: Рецензията да бъде в обем около 6-7 стандартни страници с размер на шрифта - 14, шрифт - Times New Roman, междуредие 1,5.

II. *Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата*

В контекста на изискванията на Указанията за научните журита, участващи в конкурсите, обявени от ЮЗУ „Неофит Рилски”, от количествена гледна точка представената от кандидата научна продукция включва 27 заглавия, в т.ч. 7 монографични издания, 2 от които самостоятелни и 5 в съавторство, от които издадени в България 3 и 4 в чужбина. Представени са 3 самостоятелни студии, издадени в България, 1 учебник, 11 научни статии, 6 от които самостоятелни и 5 в съавторство, 3 доклада от участия в научни конференции. В количествено отношение публикуваната научна продукция е от 1004 стр. От представените за участие 27 заглавия 13 са на самостоятелни публикации, в т.ч. 2 самостоятелни монографии, 3 студии, 6 статии и 2 доклада. От съвместните общо 13 публикации, в 8 е водещ автор и в 5 е на второ място. От представения формуляр за изпълнение на минималните национални изисквания и допълнителните изисквания за заемане на научната длъжност „професор” на ЮЗУ „Неофит Рилски” е видно, че тя изпълнява тези изисквания повече от 2 пъти. Това дава основание да се заключи, че в количествено отношение са изпълнени минималните количествени изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“.

От съдържателна гледна точка представената научна продукция е в областта на професионално направление 3.7 Администрация и управление, по научната специалност Икономика и управление, посветена в голямата си част на отделни аспекти на конкурентоспособността, на конкурентния анализ и на човешките ресурси, като макар и доста условно съдържателно би могло да се раздели в следните по-важни направления:

- ✓ Теоретико-методически и практико-приложни аспекти на конкурентоспособността, конкурентните стратегии и конкурентния анализ номера по списъка [1.1.; 1.2.; 2.1.; 2.2.];

- ✓ Анализ и оценка на конкурентоспособността на туризма и на туристическите предприятия [1.1.; 1.2.; 2.1.; 2.2.];
- ✓ Състояние, развитие и конкурентоспособност на туризма и конкурентен анализ на туристическия пазар [1.1.; 1.2.; 2.1.; 2.2.];
- ✓ Население, работна сила, потенциал за трудов ресурс в определени териториални граници, вкл. и в селските райони [1.4; 5.1.];
- ✓ Характеристики и тенденции на пазара на труда в сектора на информационните технологии в България. Основни проблеми на управлението на човешките ресурси в сектора на информационните технологии в България [2.3.; 4.1.; 4.8.; 4.9.; 4.10.];
- ✓ Теоретични и практически въпроси на икономиката, организацията на дейността и управлението на предприятието [1.5.; 1.6.; 1.7; 3.1.; 3.2.; 4.5.; 4.11.; 5.2.; 5.3];
- ✓ Продължаващо професионално обучение на човешките ресурси [1.3.; 2.3.; 2.4.; 2.5.; 4.2.; 4.6.; 4.7.];
- ✓ Характеристики и особености на здравеопазването и на пазара на здравни услуги. Разходи за здравеопазване и качество на здравните услуги в България [4.3.; 4.4.].

По отношение на качествените изисквания следва да се отбележи, че самостоятелните монографични издания са посветени на конкурентоспособността на туризма и на конкурентен анализ на туристическия пазар, което от една страна не повтаря представените за получаване на ОНС Доктор, както и за заемане на академичната длъжност „доцент“, а от друга, те са изцяло в научната специалност на обявения конкурс и представляват новост, както от научна и научно-приложна, така и от образователна гледна точка.

В първото монографично издание акцентът е върху изследванията на конкурентоспособността в туристическия сектор, които са обосновани от наложилата се необходимост състоянието и развитието на туризма да се

ориентира в посока създаване на предпоставки за устойчив растеж на сектора. Именно това е постигнато като цел на разработката – направен е анализ и е оценено състоянието и развитието на туризма в България, както и на конкурентоспособността на туристическите предприятия в Югозападния район. Решени са поредица от изследователски задачи като: разработена е методическа рамка за емпирично изследване на конкурентоспособността на туристическите предприятия, която е апробирана за целите на практическо емпирично изследване на конкурентоспособността на туристическите предприятия в Югозападния район на България; разработена е карта на конкурентостта на туристическия пазар на средствата за подслон в България; на основата на анализ и оценка на състоянието, както и на прогнозите за развитие на туризма в света и в България са дефинирани конкурентните предимства и недостатъци на България като туристическа дестинация; през призмата на основните характеристики на Югозападния район на България в контекста на развитието на туризма са формулирани основни обобщени изводи и приносни моменти, произтичащи от резултатите от научното изследване.

Второто самостоятелно монографично издание е посветено на конкурентния анализ на регионалните аспекти на туристическия пазар. Изключително високата степен на териториална концентрация на туристическия сектор е един от най-сериозните конкурентни недостатъци на България като туристическа дестинация. В този контекст все по-важно значение придобива разработването и прилагането на адекватни конкурентни стратегии, за постигане на конкурентни предимства и успех в съперничеството с конкурентите на пазара. Познаването и разбирането на конкурентната среда на туристическите пазари се затруднява непрекъснато поради все по-големите по количество, сложност и скорост на обмен информационни потоци, свързани с туристическия пазар. Поставената цел на изследването е постигната с решаването на изследователските задачи и формулирането на

обобщени изводи и препоръки, произтичащи от резултатите от изследването.

Кандидатът участва с отделни глави в 5 колективни монографични издания, 4 публикувани в чужбина, които са посветени на въпроси на управлението на човешките ресурси в условията на развиващи се региони, както и в изясняване на спецификата на стратегическото управление. Изследват се основни характеристики на стратегическите решения: сложност и непълнота на информацията, на база на която мениджърите, вземащи стратегически решения се сблъскват; възникване на конфликти при вземане на стратегически решения; продължителност на периода, за който се отнасят стратегическите решения. Направен е преглед на литературата относно различните схващания и етапите при вземане на стратегически решения. Очертана е взаимовръзката между факторите, определящи нивото на икономическите категории конкурентоспособност, конкурентни предимства и конкурентен потенциал и е определена ролята им в изграждането на конкурентната стратегия.

В другите представени публикации по конкурса кандидатът изследва проблемите на икономиката и управлението на човешките ресурси в сектора на информационните технологии, като са разработени и предложени профили на компетентност на заетите, необходимостта от продължаващо образование и обучение. Изследвани са теоретични и практически въпроси на икономиката, организацията и управлението на предприятието, характеристики и особености на здравеопазването и на пазара на здравни услуги, разходите за здравеопазване и качество на здравните услуги в България.

От съдържателна гледна точка представената научна продукция съответства изцяло на научната специалност по обявения конкурс, като не повтаря представените за получаване на ОНС Доктор, както и за заемане на академичната длъжност „доцент“.

От представения списък със 135 цитирания, от които 97 са от български

автори и 38 от чужди автори, се вижда, че научната продукция на кандидата е широко известна и се ползва с респект от колегията. Тази известност се дължи и на участието на кандидата в 13 научно-изследователски проекта, 8 от които с вътрешно финансиране, както и 5 научни и образователни проекта, от които 4 международни.

III. Основни приноси в научната, научно-приложната и преподавателска дейност на кандидата

Задълбоченото запознаване с представената научна продукция позволява да се открият приносите на кандидата най-вече в дообогатяване на известни и разработване на нови постановки, подходи и методи за анализ и оценка, със съответен алгоритъм и показатели за измерване, за получаване и представяне на нови научни резултати, изводи и предложения за решения.

1. В областта на анализа и доразвиването на методическата рамка за оценка на конкурентоспособността, на конкурентния потенциал и на факторите за конкурентоспособност. По-конкретно:

1.1. На база на резултати от изследване на теоретичните и практико-приложни аспекти на анализа и оценката на конкурентоспособността на туризма и на туристическите предприятия е адаптиран и допълнен подход и е разработена авторска методическа рамка за анализ и оценка на конкурентоспособността, на конкурентния потенциал и на външните фактори за конкурентоспособност на туризма и на туристическите предприятия. Методическата рамка включва система от показатели, формираща измерителния апарат на изследването и методи за определяне на стойностите на отделните показатели и индикатори. Разработен е алгоритъм на процеса на анализиране и оценяване на конкурентоспособността на туристическите предприятия. [1.1.; 1.2.; 2.1.; 2.2.]

1.2. Проучени са теоретичните, методичните и практико-приложни въпроси, свързани с конкурентната информация и конкурентния анализ. Изследвани са и са доразвити функциите на конкурентния анализ, изведени

са етапите на технологичния процес за неговото осъществяване. Адаптиран и допълнен е подход и е разработена методическа рамка за извършване на конкурентен анализ на туристическия пазар, включваща система от индикатори и методи за определяне на стойностите на отделните индикатори. [1.1.; 1.2.; 2.1.; 2.2.]

1.3. Апробирани са методическа рамка и алгоритъм и е проведено емпирично изследване на конкурентоспособността, на конкурентния потенциал и на външните фактори за конкурентоспособност на туристическите предприятия в Югозападния район на България. Разработена е конкурентна карта на пазара на средствата за подслон в страната. Методическата рамка и алгоритъмът може да се прилагат от ръководителите на предприятия за реализиране на конкурентен и стратегически анализ и за разработване на адекватни конкурентни стратегии. [1.1.; 1.2.; 2.1.; 2.2.]

1.4. Установено е състоянието на туризма в страната и е направена сравнителна съпоставка в рамките на ЕС и на глобално ниво. Установени са тенденциите в развитието на туризма, изведени са сравнителните предимства и недостатъци, посочени са възможностите, актуалните проблеми и бъдещите предизвикателства на ефективното развитие на сектора и неговата конкурентоспособност на национално и регионално равнище. [1.1.; 1.2.; 2.1.; 2.2.]

2. В сферата на теоретико-методологични въпроси на населението, работната сила и трудовия потенциал в определени териториални граници.

2.1. Проучени, представени и доразвити са някои теоретични постановки, ограничения и фактори, които определят трудовия ресурс в обособена географска територия. Направена е оценка на числеността, структурата и динамиката на населението като първостепенен фактор, определящ потенциала за трудов ресурс в селските райони на България. [1.4; 5.1.]

2.2. Обобщени са теоретични и практико-приложни постановки за мяс-

тото и значението на продължаващото професионално обучение за постигане на високо качество на човешките ресурси, за повишаване на конкурентоспособността и за развитие на икономика, основана на знанието. Идентифицирани са актуалните проблеми и бъдещите предизвикателства, пред които е изправено социалното партньорство по отношение на продължаващото професионално обучение. Оценено е състоянието и са представени тенденциите в развитието на продължаващото професионално обучение в България. [1.3.; 2.3.; 2.4.; 2.5.; 4.2.; 4.6.; 4.7.]

3. В областта на теоретичните и практически въпроси на икономиката и организацията на дейността и управлението на предприятието.

3.1. Направена е конкурентна оценка на фармацевтичния пазар в България. Изведена е ролята на конкурентната стратегия като фактор за развитие на конкурентния потенциал на фармацевтичните предприятия. Изследвани са аспектите на прилагане на организационното предприемачество в управлението на предприятието. Направен е анализ и оценка на състоянието и развитието на социалните предприятия в България. [1.5.; 1.6.; 1.7.; 3.1.; 3.2.; 4.5.; 4.11.; 5.2.; 5.3]

3.2. Установени са характеристиките и са изведени тенденциите, свързани с процесите на пазара на труда в сектора на информационните технологии в България. Изследвани са основните аспекти на управлението на човешките ресурси в отрасъла. Разкрити са някои негативни явления, идентифицирани са основните проблеми и са предложени конкретни препоръки за тяхното преодоляване, както и възможностите за бъдещо развитие. Разработени са компетентностни профили на заетите в сектора на информационните и комуникационни технологии и компетентностни модели за управление на човешките ресурси в отрасъла. [2.3.; 4.1.; 4.8.; 4.9.; 4.10.]

3.3. Разгледани са някои аспекти на функционирането и са изведени някои характеристики и особености на здравеопазването и на пазара на здрав-

ни услуги. Изследвани са стойността и нарастването на разходите за здравеопазване и качеството на здравните услуги в България. Направен е сравнителен анализ на равнището и динамиката на качеството на здравните услуги в България, в сравнение с обхванатите в измерването на European Health Consumer Index държави. Оценено е равнището на качеството на здравните услуги в България.[4.3.; 4.4.]

Представените приноси имат своето значение за науката и практиката, важен индикатор за което са посочените 135 цитирания, от които 38 в чужбина. В документите не открих свидетелства за реализиран социален или икономически ефект, но цитиранията са доказателство за отражение на приносите на кандидата в научен и научно-приложен аспект.

Позволявам си да посоча, че приносите са лично дело на кандидата, защото голямата част са от самостоятелните монографии, студии, статии и доклади или от самостоятелното участие в колективни публикации, което коректно е отбелязано.

4. Приноси в преподавателската дейност на кандидата

Позволявам си специално да отбележа, че кандидатът по конкурса е изграден преподавател. Освен представеният учебник в съавторство, кандидатът е рецензент на учебници и учебни пособия, на статии и монографии, на дипломни работи. Участва в разработване на нови и актуализиране на действащи учебни планове на специалности от професионално направление 3.7. „Администрация и управление” и професионално направление 3.8. „Икономика”, ОКС „Бакалавър” и ОКС „Магистър” - на български и на английски език. Участва в разработването на доклади за акредитиране и за след акредитационен контрол на специалности в ОКС „Бакалавър” и ОКС „Магистър” в професионално направление 3.7. Администрация и управление и в професионално направление 3.8. Икономика - на български и на английски език. Провежда лекционни курсове със студенти от ОКС „Бакалавър” и ОКС „Магистър” на български и на английски език по 14

дисциплини. Участва в разработване на нови и актуализиране на действащи учебни програми на български и на английски език по тези дисциплини. Научен ръководител е на 3 успешно защитили докторанти, единият от които от чужбина. Научен ръководител е на над 100 дипломанти.

IV. Критични бележки и препоръки.

Съществени пропуски, противоречия и недостатъци в представената за рецензиране научна продукция не бяха забелязани. По-скоро като препоръка за бъдещата работа на доц. д-р Димитрова следва да търси подобър баланс между теорията и изследователския материал от емпиричните изследвания – получени данни и резултати от една страна и тяхната интерпретация.

V. Заключение

В съответствие с изискванията на чл. 29 и 29б от Закона за развитие на АСРБ, чл. 60 и 61 на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Указанията за научните журита, участващи в конкурсите, обявени от ЮЗУ „Неофит Рилски”, оценявайки по съвкупност представената научна продукция определено считам, че кандидатът по конкурса доц. д-р Райна Бойкова Димитрова изпълнява необходимите условия за заемане на академичната длъжност “професор”: притежава ОНС “Доктор”; повече от 2 години е „доцент“; представила е повече от необходимия минимум научна продукция. Това дава основание да се заключи, че в количествено отношение са изпълнени минималните изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“.

В съдържателно отношение оценката на представената за рецензиране научна продукция позволява да се заключи убедено, че в резултат на извършваната целенасочена научно-изследователска работа са получени оригинални научни приноси с конкретно научно, научно-практическо и образователно значение. С пълна убеденост и отговорност предлагам на

научното жури кандидатът по конкурса доц. д-р Райна Бойкова Димитрова да бъде предложена за избор за заемане на академичната длъжност „Професор” по професионално направление 3.7. Администрация и управление, научна специалност „Икономика и управление” (Конкуренентоспособност, конкурентен анализ и човешки ресурси), към катедра „Бизнес мениджмънт и маркетинг“ на ЮЗУ „Неофит Рилски”, Благоевград, обявен в ДВ бр. 37/26.04.2024 г.

София, 26.07.2024 г.

Рецензент:

проф. д-р Иван Палигорев

Southwest University "Neofit Rilski" Blagoevgrad

REVIEW

of the works submitted for participation in a competition for the academic position of PROFESSOR, announced by the SWU "Neophyt Rilski" in the State Gazette, no. 37/26/04/2024

Reviewer: Prof. Dr. Ivan Petrov Paligorov - LTU - Sofia.

Candidate: Assoc. Ph.D. Raina Boykova Dimitrova - Dean of the "Faculty of Economics" of the SWU "Neofit Rilski" - Blagoevgrad.

The review was prepared on the basis of a decision of the meeting of 28.06.2024 of the scientific jury, formed by order No. 1185/25.06.2024 of the Rector of SWU - Blagoevgrad.

I. Brief biographical data of the candidate

The candidate for the competition, Assoc. Prof. Dr. Raina Boykova Dimitrova, graduated from higher education in 1986 at Karl Marx Institute of Economy (now UNWE), with a Master's degree in "Management and Economics of Agrarian-Industrial Production". From 1988 to 2015, he was successively a senior and chief assistant at the SWU Blagoevgrad, in the Department of Business Management and Marketing. In 2007, he defended his thesis for the PhD and since 2015 he is an associate professor at SWU, in the same department. Since 2023, he has been the Dean of the Faculty of Business economics at the SWU "Neofit Rilski" of Blagoevgrad. The candidate meets the requirements for holding the academic position of "Professor" - he holds a PhD and for more than 2 years he has been an "associate professor" at the SWU Blagoevgrad in the Department of "Business Management and Marketing".

II. Characteristics of the candidate's scientific and scientific-applied production

In the context of the requirements of the Guidelines for the scientific juries participating in the competitions announced by the "Neofit Rilski" SWU, from a quantitative point of view, the scientific production presented by the candidate includes 27 titles, incl. 7 monographic publications, 2 of which are independent and 5 in co-authorship, of which 3 were published in Bulgaria and 4 abroad. 3 independent studies published in Bulgaria, 1 textbook, 11 scientific articles, 6 of which are independent and 5 co-authored, 3 reports from participation in scientific conferences are presented. Quantitatively, the published scientific output is 1004 pages. Of the 27 titles submitted for participation, 13 are independent publications, including 2 independent monographs, 3 studies, 6 articles and 2 reports. Of the total of 13 joint publications, in 8 he is the lead author and in 5 he is in second place. From the submitted form for the fulfillment of the minimum national requirements and the additional requirements for occupying the academic position of "professor" of the SWU "Neofit Rilski", it is clear that she fulfills these requirements more than 2 times. This gives reason to conclude that, quantitatively, the minimum quantitative requirements for occupying the academic position "professor" have been met.

From the point of view of content, the scientific production presented is in the field of professional direction 3.7 Administration and management, in the scientific specialty Economics and management, devoted in large part to individual aspects of competitiveness, of the competitive analysis of human resources as well, which, although quite conditionally, could be divided into the following more important areas:

- ✓ Theoretical-methodical and practical-applied aspects of competitiveness, competitive strategies and competitive analysis, number according to the list [1.1.; 1.2.; 2.1.; 2.2.];
- ✓ Analysis and evaluation of the competitiveness of tourism and tourist enterprises [1.1.; 1.2.; 2.1.; 2.2.];

- ✓ State, development and competitiveness of tourism and competitive analysis of the tourist market [1.1.; 1.2.; 2.1.; 2.2.];
- ✓ Population, workforce, potential for labor resources within certain territorial boundaries, incl. and in rural areas [1.4; 5.1.];
- ✓ Characteristics and trends of the labor market in the information technology sector in Bulgaria. Main problems of human resources management in the information technology sector in Bulgaria [2.3.; 4.1.; 4.8.; 4.9.; 4.10.];
- ✓ Theoretical and practical questions of the economy, the organization of the activity and the management of the enterprise [1.5.; 1.6.; 1.7; 3.1.; 3.2.; 4.5.; 4.11.; 5.2.; 5.3];
- ✓ Continuing professional training of human resources [1.3.; 2.3.; 2.4.; 2.5.; 4.2.; 4.6.; 4.7.];
- ✓ Characteristics and peculiarities of health care and the market of health services. Healthcare costs and quality of healthcare services in Bulgaria [4.3.; 4.4.].

Regarding the quality requirements, it should be noted that the independent monographic editions are dedicated to the competitiveness of tourism and to a competitive analysis of the tourist market, which, on the one hand, does not repeat those presented for obtaining the PhD degree, as well as for occupying the academic position "associate professor", and on the other hand, they are entirely in the scientific specialty of the announced competition and represent a novelty, both from a scientific and scientific-applied, as well as from an educational point of view.

In the first monographic edition, the emphasis is on the studies of competitiveness in the tourism sector, which are justified by the imperative need to orientate the state and development of tourism in the direction of creating prerequisites for a sustainable sector growth. This is exactly what was achieved as the goal of the development - an analysis was made and the state and development of tourism in Bulgaria, as well as the competitiveness of tourists

enterprises in the South-West region was assessed. A series of research tasks were solved, such as: a methodological framework was developed for an empirical study of the competitiveness of tourist enterprises, which was approved for the purposes of a practical empirical study of the competitive the capacity of tourist enterprises in the South-West region of Bulgaria; a map of the competitiveness of the tourist market of accommodation facilities in Bulgaria was developed; the competitive advantages and disadvantages of Bulgaria as a tourist destination are defined based on the analysis and assessment of the situation, as well as the forecasts for the development of tourism in the world and in Bulgaria; through the prism of the main characteristics of the South-western region of Bulgaria in the context of the development of tourism, the main general conclusions and points of contribution resulting from the results of the scientific research are formulated.

The second independent monographic edition is dedicated to the competitive analysis of the regional aspects of the tourist market. The extremely high degree of territorial concentration of the tourism sector is one of the most serious competitive disadvantages of Bulgaria as a tourist destination. In this context, the development and implementation of adequate competitive strategies, in order to achieve competitive advantages and success in competition with competitors on the market, is becoming more and more important. Knowing and understanding the competitive environment of the tourist markets is constantly becoming more difficult due to the ever-increasing quantity, complexity and speed of exchange of information flows related to the tourist market. The set goal of the study was achieved by solving the research tasks and formulating general conclusions and recommendations arising from the results of the study. The candidate participates with separate chapters in 5 collective monographic publications, 4 published abroad, which are dedicated to issues of human resources management in the conditions of developing regions, as well as clarifying the specifics of strategic management. The main characteristics of strategic decisions are investigated: complexity and incompleteness of the

information on the basis of which managers making strategic decisions face; occurrence of conflicts when making strategic decisions; duration of the period to which the strategic decisions refer. A review of the literature on the various perceptions and stages of strategic decision-making is carried out. The interrelationship between the factors determining the level of the economic categories of competitiveness, competitive advantages and competitive potential is outlined and their role in the construction of the competitive strategy is determined.

In the other publications submitted for the competition, the candidate examines the problems of the economy and the management of human resources in the information technology sector, and competence profiles of the employed, the need for continuing education and training, have been developed and proposed. Theoretical and practical issues of the economy, organization and management of the enterprise, characteristics and peculiarities of health care and the market of health services, health care costs and quality of health care are studied. services in Bulgaria. From the point of view of content, the presented scientific production fully corresponds to the scientific specialty of the announced competition, and does not repeat those presented for obtaining the Doctor degree, as well as for occupying the academic position “associated professor”.

From the presented list of 135 citations, of which 97 are from Bulgarian authors and 38 from foreign authors, it can be seen that the scientific production of the candidate is widely known and is respected by the collegium. This prominence is also due to the candidate's participation in 13 research projects, 8 of which are internally funded, as well as 5 scientific and educational projects, of which 4 are international.

III. Main contributions in the candidate's scientific, scientific-applied and teaching activities

The in-depth familiarization with the presented scientific production allows the candidate's contributions to be highlighted, especially in enriching known and

developing new productions, approaches and methods for analysis and evaluation, with a corresponding algorithm and measurement indicators, for obtaining and presentation of new scientific results, conclusions and proposed solutions.

1. In the field of analysis and further development of the methodological framework for assessing competitiveness, competitive potential and competitiveness factors. Specifically:

1.1. Based on the results of a study of the theoretical and practical-applied aspects of the analysis and assessment of the competitiveness of tourism and tourist enterprises, an adapted and supplemented approach was developed and an author's methodological framework was developed for the analysis and assessment of the competitiveness, the competitive potential and the external factors for the competitiveness of tourism and tourist enterprises. The methodological framework includes a system of indicators forming the measuring apparatus of the study and methods for determining the values of individual indicators and indicators. An algorithm of the process of analyzing and evaluating the competitiveness of tourist enterprises has been developed. [1.1.; 1.2.; 2.1.; 2.2.]

1.2. The theoretical, methodological and practical-applied issues related to competitive information and competitive analysis have been studied. The functions of the competitive analysis have been researched and further developed, the stages of the technological process for its implementation have been derived. An approach has been adapted and supplemented, and a methodological framework has been developed for performing a competitive analysis of the tourist market, including a system of indicators and methods for determining the values of individual indicators. [1.1.; 1.2.; 2.1.; 2.2.]

1.3. A methodological framework and an algorithm were approved and an empirical study of the competitiveness, the competitive potential and the external factors for the competitiveness of the tourist enterprises in the South-West region of Bulgaria was carried out. A competitive map of the shelter market in the

country has been developed. The methodological framework and the algorithm can be applied by business managers to implement competitive and strategic analysis and to develop adequate competitive strategies. [1.1.; 1.2.; 2.1.; 2.2.]

1.4. The state of tourism in the country was established and a comparative comparison was made within the EU and at the global level. The trends in the development of tourism have been established, the comparative advantages and disadvantages have been pointed out, the opportunities, current problems and future challenges of the effective development of the sector and its competitiveness at the national and regional level have been indicated. [1.1.; 1.2.; 2.1.; 2.2.]

2. In the sphere of theoretical-methodological questions of the population, the labor force and the labor potential in certain territorial boundaries.

2.1. Some theoretical propositions, limitations and factors that determine labor resources in a specific geographical area have been studied, presented and further developed. An assessment was made of the number, structure and dynamics of the population as a primary factor determining the potential for labor resources in the rural areas of Bulgaria. [1.4; 5.1.]

2.2. Theoretical and practical statements about the place and importance of continuing professional training for achieving high quality human resources, increasing competitiveness and developing a knowledge-based economy are summarized. The current problems and future challenges facing the social partnership with regard to continuing vocational training have been identified. The state is assessed and the trends in the development of continuing professional education in Bulgaria are presented. [1.3.; 2.3.; 2.4.; 2.5.; 4.2.; 4.6.; 4.7.]

3. In the field of theoretical and practical issues of the economy and the organization of the activity and management of the enterprise.

3.1. A competitive assessment of the pharmaceutical market in Bulgaria was made. The role of the competitive strategy as a factor in the development of the competitive potential of the pharmaceutical enterprises is brought out. The aspects

of application of organizational entrepreneurship in the management of the enterprise have been studied. An analysis and assessment of the state and development of social enterprises in Bulgaria was made. [1.5.; 1.6.; 1.7; 3.1.; 3.2.; 4.5.; 4.11.; 5.2.; 5.3]

3.2. The characteristics have been established and the trends related to labor market processes in the information technology sector in Bulgaria have been identified. The main aspects of the management of human resources in the industry have been studied. Some negative phenomena have been revealed, the main problems have been identified and concrete recommendations have been proposed for overcoming them, as well as the possibilities for future development. Competence profiles of those employed in the information and communication technology sector and competence models for human resource management in the sector have been developed. [2.3.; 4.1.; 4.8.; 4.9.; 4.10.]

3.3. Some aspects of the functioning have been examined and some characteristics and peculiarities of health care and the market of health services have been brought out. The value and growth of health care costs and the quality of health services in Bulgaria have been studied. A comparative analysis was made of the level and dynamics of the quality of health services in Bulgaria, compared to the countries included in the measurement of the European Health Consumer Index. The level of quality of health services in Bulgaria was assessed.[4.3.; 4.4.]

The presented contributions have their importance for science and practice, an important indicator of which is the 135 citations indicated, of which 38 are abroad. In the documents, I did not find evidence of a realized social or economic effect, but the citations are evidence of a reflection of the candidate's contributions in a scientific and scientific-applied aspect. I allow myself to point out that the contributions are the personal work of the candidate, because the majority are from independent monographs, studies, articles and reports or from independent participation in collective publications, which is correctly noted.

4. Contributions to the teaching activity of the candidate

I would like to point out that the candidate for the competition is an accomplished teacher. In addition to the presented textbook in co-authorship, the candidate is a reviewer of textbooks and teaching aids, of articles and monographs, of diploma theses. Participates in the development of new and updating of current curricula of professional specialties 3.7. "Administration and management" and professional direction 3.8. "Economics", in "Bachelor" and in "Master" degrees - in Bulgarian and in English language. Participates in the development of reports for accreditation and for post-accreditation control of specialties in "Bachelor" and "Master" degrees in professional direction 3.7. Administration and management and in professional direction 3.8. Economics - in Bulgarian and English. Conducts lecture courses with students from "Bachelor" and "Master" degrees in Bulgarian and in English language in 14 disciplines. Participates in the development of new and updating of current curricula in Bulgarian and in English language for these disciplines. He is the scientific supervisor of 3 successfully defended doctoral students, one of them from abroad. He is the academic supervisor of over 100 graduate students.

IV. Critical Notes and Recommendations.

Significant gaps, contradictions and shortcomings in the scientific production submitted for review were not noticed. Rather, as a recommendation for the future work of Assoc. Prof. Dimitrova, PhD, he should seek a better balance between theory and research material from empirical studies - obtained data and results on the one hand and their interpretation.

V. Conclusion

In accordance with the requirements of Art. 29 and 29b of the Law on ASDRB, Art. 60 and 61 of the Regulations for the implementation of the LRASDRB and the Instructions for the scientific juries participating in the competitions announced by the SWU "Neophyt Rilski", evaluating the presented scientific production as a whole, I definitely consider that the candidate for the

competition Assoc.prof. Raina Boykova Dimitrova, PhD, fulfills the necessary conditions for occupying the academic position "Professor": holds the "PhD" degree; has been an "associate professor" for more than 2 years; has presented more than the required minimum scientific output. This gives reason to conclude that, quantitatively, the minimum requirements for occupying the academic position of "professor" have been met. In terms of content, the evaluation of the scientific production submitted for review allows one to confidently conclude that as a result of the targeted research work, original scientific contributions with a specific scientific, scientific - practical and educational significance. With full conviction and responsibility, I propose to the scientific jury that the candidate for the competition, Assoc. prof. Raina Boykova Dimitrova, PhD, be proposed for selection for the academic position of "Professor" in professional direction 3.7. Administration and management, scientific specialty "Economics and management" (Competitiveness, competitive analysis and human resources), at the Department of "Business Management and Marketing" of the SWU "Neofit Rilski", Blagoevgrad, announced in State Gazette no. 37/26/04/2024

Sofia, 26/07/2024

Reviewer:

Prof. Dr. Ivan Paligorov